

TVÅNGSREPATRIERAD TILL AFGHANISTAN

Rafiq står under ständigt

Avvisad från Sverige. Tvingas gömma sig hos en kompis.

– Livet är skit. Jag har inget jobb. Inga pengar. Hade jag pengar skulle jag dra, säger Rafiq Feraidon.

I mars avvisades Rafiq från Sverige till Kabul. En stad som det svenska Migrationsverket anser vara en säker plats att skicka ensamma afghanska män till. Sedan dess gömmer han sig i en by norr om Kabul. Idag har Rafiq fått skjuts med bil in till Kabul av en vän för att träffa Afghanistan-nyttets utsände. Att åka med vanliga transportmedel törs han inte.

TEXT & BILD: BÖRJE ALMQVIST

– Om den kommandant som mördade min bror visste att jag var i Kabul skulle han döda mig, förklarar Rafiq.

Medan han berättar om varför han gömmer sig ringer vännen flera gånger för att försäkra sig om att allt är okej. Att han är säker. Att inget har hänt honom. Mitt under samtalet får jag ett sms med en varning från SAKS säkerhetsansvarige i Kabul. Alla SAKS utländska anställda har fått utgångsförbud av säkerhetsskäl. Två utläningar och en afghan mördades klockan tio på förmiddagen ett par kvartér ifrån där vi sitter och pratar.

– Varför fick folk uppehållstillstånd i Sverige åren 2002-05 när säkerheten var ganska bra i Afghanistan och så skickar de ut folk nu när det är osäkert, undrar Rafiq.

Morden några kvarter bort är bara ett av flera dåd – mord och kidnappningar – de senaste veckorna i Kabul. Attentat riktade mot utläningar. Kidnappningar av afghaner sker flera gånger i veckan. Hur många som dödas får vi bara höra talas om när de fallit offer för en självmordsbombare.

Rafiq bor hos en kompis från tiden då han gick på militärhögskolan i Kabul.

– Vi var studiekamrater. Han har

Rafiq Feraidon tvingas leva ett liv i skymundan efter att han avvisades från Sverige.

gett mig ett rum där jag och min fru får bo. Ingen i byn vet vem jag är. Folk vet bara att jag är bostadslös och att vi har fått låna ett rum av honom. Han driver ett litet jordbruk och ger oss mat.

Efter kommunisternas fall

Det hela började för 16 år sedan. Kommunistregimen i Kabul hade fallit i mujahedins händer och Rafiq var nyutexaminerad officer från militärhögskolan i Kabul.

– Jag och min bror som hade varit officer i armén var på väg från basaren. Under tiden hade en mujahedin-kommandants män varit i vårt hus och letat efter oss. När vi kom gående på vägen kom de farande i en jeep och började skjuta på oss. De dödade min bror. Jag blev träffad i benet.

– Jag är militär men har aldrig dödat en annan människa. Jag var 20 år när jag tog examen. Vi var 5 000 unga pojkar som utbildades till officerare. Hur många av dem är döda idag? Hur många är invalider och tiggare, frågar sig Rafiq.

Den 20-årige Rafiq flydde snart norrut. Till Mazar-i-Sharif, ett område kontrollerat av den före detta kom-

munistmilisledaren Dostum som gått över till mujahedin. Dostum styrde en liten ministat i norr där andra kommandanter inte hade någon makt och Rafiq kände sig säker.

– Eftersom jag är stor och kraftig och hade militärutbildning fick jag jobb som vakt vid sjukhuset i Mazar.

Sjukhuset i Mazar stöddes av Internationella Rödakorskommittén och efter en tid blev Rafiq sjukhuschefens sekreterare. Det var då han för första gången kom i kontakt med svenskar. Bland annat den svenska sjukhuschefen Rune Andersson från Kalmar.

Allt såg ut att gå bra tills talibanerna erövrade Mazar 1999. De letade efter alla som haft någon anknytning till Dostum. Även lokalanställda på sjukhuset. Då flydde Rafiq till Kabul som också kontrollerades av talibanerna men här var det ingen som letade efter honom.

– För att försörja mig sålde jag bensin ur plastdunkar till bilister på gatan.

Det var ett fattigt men tryggt liv. Tryggt för stunden. 2001 invaderade USA Afghanistan. Bland deras allierade fanns en mängd av de kriminella

dödshot

kommendanten och krigsförbrytare som befunnit sig i exil. Den fraktion som kommendanten som vill komma åt Rafiq tillhörde kom till makten i Kabul. Mannen har idag en hög statlig tjänst och många som arbetar för honom.

– De började leta efter mig så jag flydde till Peshawar i Pakistan. Men här var afghanska flyktingar inte längre välkomna. Vi skulle tillbaka.

– Jag kunde inte få något arbete och kontaktade FN:s flyktingkommisariatet (UNHCR) men de kunde inte göra något för mig. Jag blev arresterad tre gånger av pakistansk polis eftersom jag inte hade något pass. Jag var tvungen att muta mig ut från polisstationen varje gång.

Rafiqs pappa sålde huset

Det var då som Rafiq bestämde sig för att fly till Europa. Rafiqs pappa sålde familjens hus så att sonen skulle ha pengar för att kunna fly till väst.

– Det var ett svårt beslut att lämna mitt land och min familj. Jag valde att fly till Sverige för att jag hade känt svenskar i Mazar och tyckte att de verkade vara bra människor.

De första två åren i Sverige när Rafiq väntade på att få visum beskriver Rafiq som en mental påfrestning.

– Det var ingen bra början att bara sitta och glo på tv. Att inte ha något att göra. Men när jag fick mitt tillfälliga tvååriga visum läste jag först svenska och tog sedan körkort.

Rafiq tar fram sitt svenska körkort och visar det.

– Sedan fick jag jobb som kock på en mexikansk restaurang i Malmö.

Rafiqs svenska är bra. Lite ringrostig efter åtta månader i Afghanistan men det tar sig ju längre vi pratar.

När han talar om Sverige känns han som en svensk som talar om sitt hemland. Det låter inte som om vi sitter i Kabul när han pratar om Sverige.

” När jag skulle köras från Örkelljunga-häktet till flygplatsen satte de på mig handbojor och stängde av min mobil. 15 poliser eskorterade mig.

RAFIQ FERAIDON

Det är som om han vore kvar. Som om han aldrig blev avvisad. Men vi är snart tillbaka till verkligheten och Rafiq berättar om den dag då livet i Sverige fick sitt slut.

– En morgon kom polisen hem till min lägenhet och grep mig. Jag satt först hon polisen i Malmö i två dygn. Sedan skickades jag till häktet i Örkelljunga. Här satt jag i 45 dagar. Sedan kom avvisningsbeslutet.

– När jag skulle köras från Örkelljunga-häktet till flygplatsen satte de på mig handbojor och stängde av min mobil. 15 poliser eskorterade mig. Kompisar som hade åkt för att hämta mina kläder fick ingen kontakt med mig och jag skickades iväg med bara det jag hade på mig. Vi var sex afghaner som avvisades samtidigt och 26 poliser följde med i planet för att vakta oss när vi flög via Baku i Azerbajdzjan till Afghanistan.

På Kabuls flygplats möttes de av polis, en representant från ministeriet för flyktingar och repatriering och en representant för UNHCR.

– UNHCR-personen frågade vad de kunde göra för mig. Jag frågade om de kunde ge mig säkerhet men de kunde de inte. Jag hade 180 kronor på mig när vi landade och en svensk kvinnlig polis ville ge mig de svenska pengar hon hade på sig. Jag var tvungen att tacka nej. Svenska kronor går bara att växla på ett ställe i Kabul

och dit tordes jag inte ta mig. När jag frågade tjänstemannen från ministeriet för återvändande flyktingar om de kunde göra något för mig, svarade han att de kunde man inte.

Tjänstemannen sa att allt de hade var ett ställe där Rafiq kunde få sova över natten. Han avstod.

– Det hade varit för riskabelt, så jag gick till ett kafé i närheten av där min syster bor och kontaktade hennes man. Jag stannade hos dem i ett par dagar. Det var för farligt att stanna längre. Jag ringde min kompis som bor på landet och han hämtade mig i sin bil och vi åkte till hans by.

Rafiq undrar över varför han egentligen avvisades.

– De som kom tillsammans med mig till Sverige 2003 fick permanent uppehållstillstånd. Kanske fick jag nej för att jag jobbade på Dostums sjukhus. Jag tror att det berodde på att jag har protesterat mot avvisningarna, talat på möten och demonstrerat.

Har du råd att ta dig till Sverige igen?

– Nej, vi äger förvisso lite jord, men kommendanten som låg bakom mordet på min bror har mutat sig till papper på att det är han som äger marken.

Tänker du besöka din syster innan du åker tillbaka till byn?

– Nej. Får folk i området där hon bor reda på att jag är där skulle jag bli dödad. Folk håller reda på alla nykomlingar. Kommendantens folk skulle få reda på det och döda mig.

Innan Rafiq går ut genom porten sveper han en sjal runt huvudet så att ansiktet knappt syns och försvinner ut på gatan till bilen som ska föra honom tillbaka till byn. Av säkerhetsskäl får jag inte följa med ut på gatan. Vi vet ännu inte vad som kan ha legat bakom morgonens trippelmord. Om vi utläningar också är mål för mördare precis som Rafiq. ■